

E l ő s z ó

Tanügyi reformok korában élünk. Az egyre fokozódó társadalmi igények minél jobb kielégítése érdekében indokolt is az oktató-nevelő munka állandó korszerűsítése az alapoktól kezdve a legfelső szintig. Az utóbbi két évtizedben e fejlesztési törekvés, ha "forradalminak" nem nevezhető módon is, de érezhetően kedvező formában érintette a tudományegyetemen folyó szak módszertani képzés alakulását.

Viszonylag hosszú idő múltán se nyugodt lélekkel tekinthetünk vissza az ötvenes évek végére vagy a hatvanas elejére, amikor az egyetemi tanterv a bölcsészettudományi karon a hetedik félévben heti 2, a nyolcadikban heti 1 órás előadást biztosított ennek a tantárgynak a tanítására. E tantervi koncepció legnagyobb gyengéje az volt, hogy az előadásokhoz nem kapcsolódtak szemináriumi gyakorlatok. Az előadások látogatásának önkéntes jellegéből viszont az következett, hogy a hallgatóság egy része élt ezzel a jogával; rendszeresen csak a legszorgalmasabbak, a nevelői hivatástudattal rendelkezők látogatták az órákat; 30-40 % csak alkalmilag, a látszat kedvéért jelent meg egy-egy előadásra. Ezt a kényelmet minden különösebb kockázat nélkül biztosították maguknak, mivel módszertani felkészültségük színvonaláról csak két év múltán, a tanulmányi idő utolsó szakaszán, úgyszólván legutolsó napján, az államvizsgán kellett számot adniuk. Természetes, hogy legtöbben a könnyebb ellenállás irányában haladtak: elsősorban a legsürgősebb teendőiket végezték. A mellőzési lehetőségekből következett, hogy a szak módszertannak sem a hallgatóság, sem az oktatók előtt nem volt megfelelő súlya. Nem növelte a tantárgy reputációját az évi két alkalommal előírt, nem gyakorlóiskolában végzett 5-5 órás szak módszertani meg-

figyelés sem. A kedvezőtlen tényezők összejátszása magyarázza, hogy a hallgatóság egy része igen hiányos szak módszertani előképzettséggel kezdte meg V. éves korában a gyakorlóiskolai tanítást.

Az 1963-64. tanév II. félévétől kezdve a szak módszertani képzés addigi formáinak fenntartása mellett a bölcsészhallgatók számára az ötödik évfolyamon heti 1 órás szemináriumi foglalkozást írt elő a Művelődésügyi Minisztérium. Ez úgy kapcsolódott a gyakorlóiskolai munkához, hogy a tanárjelölt félévi váltással annak a szaktárgyának a módszertani szemináriumait látogatta, amelyiket a gyakorlóiskolában tanította. A kéthetenként két órában tartott szeminárium egy félévben legjobb esetben 5-6 foglalkozási lehetőséget biztosított. Időbeli korlátai ellenére is alkalmas volt ez a változtatás a szak módszertani képzés némi elmélyítésére, a tárgy jelentőségének érzékeltetésére, bár a hallgatóság számára csak az indexaláírás megszerzésének kötelezettségével járt, minősítés nélkül.

Az 1971-72. tanévtől kezdve a bölcsészettudományi karokon a negyedik évfolyamon /7-8. félév/ gyakorlati jeggyel minősítendő tantárggyá vált a szak módszertan. A magyar nyelv- és irodalomtanítás módszertanának óraszámra mindkét félévben 2-2, a többi szaktárgy az I. félévben heti 2, a II-ban 1 óra. A foglalkozások gyakorlativá tétele szükségszerűen vonta maga után a kis csoportos oktatási forma bevezetését. Ezeken a szemináriumi foglalkozásokon valamennyi hallgató köteles részt venni és a számára kijelölt feladatokat elvégezni. Tanári előadások, hallgatói referátumok, tématervek, óratervek készítésének és megvitatásának változtatásával, ha még mindig nagyon hézagosan is, de az eddiginél kétségtelenül jobban sikerül ebben a keretben

a hallgatóság szakmódszertani felkészítése. A tanári pályára képesítés szempontjainak előtérbe állításával 1972 óta kedvezően befolyásolja ezt a tendenciát a komplex államvizsga, 1978-tól kezdve pedig az oktatástechnikai órák tantervbe iktatása.

A szegedi József Attila Tudományegyetem rektora 1975-ben a bölcsészettudományi és a természettudományi karokon Szakmódszertani Csoportokat szervezett abból a célból, hogy a metodika oktatói a szaktárgyukból adódó sajátosságok figyelembevételével, de lényegében összhangban vegyenek részt a tanárképzésben. Közös erővel járuljanak hozzá a hallgatók hivatástudatának neveléséhez, s ugyanakkor fokozatosan váljanak ezek az egyelőre még igen laza szervezésű csoportok a szakmódszertani tudományos kutatómunka egy-egy kis műhelyévé.

Szerény kiadványunkat azzal a reménnyel bocsátjuk útjára, hogy a következők Csoportunk működésének kedvezőbb feltételei közt a jelenleginél majd nagyobb eredményekről számolhatnak be.

Dr. Sipka Sándor

egyetemi docens

a neveléstudományok kandidátusa

a JATE BTK SZMCS vezetője